

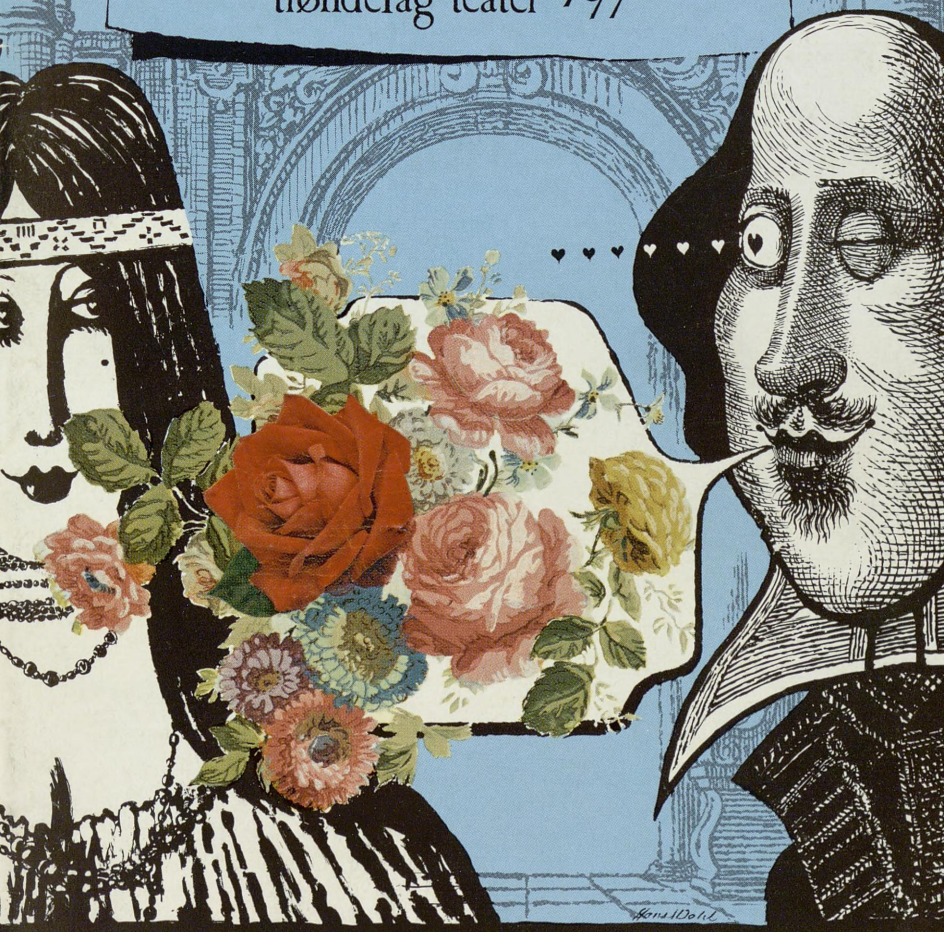
HVA NÅ, JULIE!

En musikalsk
komedie i to akter

av

EPHRAIM KISHON

trøndelag teater 76/77

Shakespeare (Kjell Stormoen) møter den 14-årige Julie (Gørli Mathisen) og søt musikk oppstår ...

HVA NÅ, JULIE!

En musikalisk
komedie i to akter

av

EPHRAIM KISHON

I programmet:

Ephraim Kishon om seg selv	side	4
Til programmet fra forfatteren	«	5
Spørsmål til Kishon	«	7
Humoren — som våpen og til avspenning	«	10
«Spellekanten»	«	16
Våre skuespillere	«	20
Neste forestilling	«	22

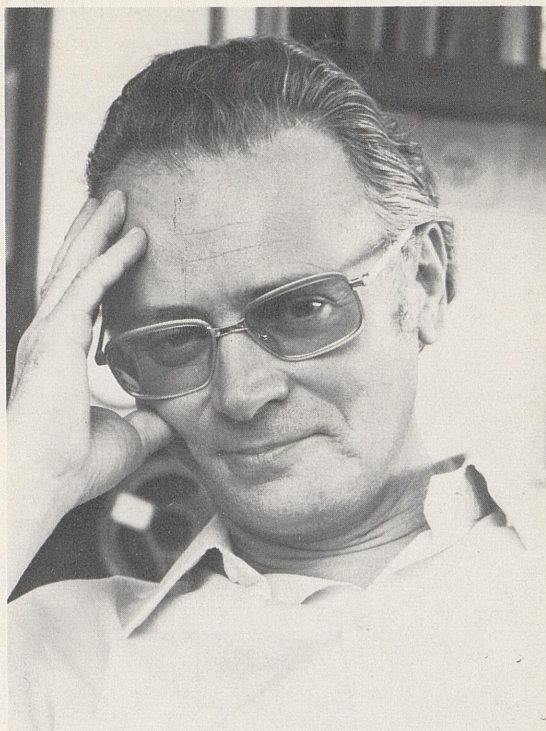
 Trøndelag teater

Administrasjon:

Kjell Stormoen	teatersjef
Kjell Hagan	økonomisjef
Knut Jensen	produksjonsleder
Ola Moum	teatersekretær
Tove Dahle	salgssekretær
Johan Jensen	informasjonssekretær

Styre:

Svend Hokstad (formann)
Elsa Skjerven
Kaare J. Tapper
Ida Yttri
Bodil Skjånes Dugstad
Harald Brenna
Finn Erlandsen

Forfatteren Ephraim
Kishon

Ephraim Kishon om seg selv

— født i Budapest, Ungarn, i 1924 og gjenfødt i Israel i 1949. For mange skoler. For mange konsentrasjonsleire: ungarske, tyske, sovjetiske. Gift. Tre barn. Mange skuespill, mer enn tretti bøker, derav tolv oversatt til atten sprog. De nyeste heter: «Se Dem tilbake, fru Lot!», «Den sjøsyke hval», «Skarp fyr, Salomo!», «Ikke mere olje, Moses» og — nylig utgitt i Norge — «Godaften Gomorra». — Journalist. Har ledet mitt eget intimteater. Liker smijernsarbeider og sjakk. Bor i Tel Aviv som fri forfatter. Har tidligere ernært meg som fri Kibutz-arbeider, fri garasjeier og en rekke andre frie yrker. Er i årenes løp blitt tildelt en lang rekke nasjonale og internasjonale priser og utmerkelser, dog ikke Hakekorset!

Til programmet fra forfatteren

Det er et enestående bevis på hvor internasjonalt teatret er, på hvor tidløs humoren er, og på at kulturen er vårt mellomfolkelige felleseie når det nå blir spilt et skuespill i Trondheim som er utfanget og skrevet — fra høyre mot venstre — av en hebraisk forfatter i Tel Aviv; et skuespill som er basert på det drama en stor britisk poet i Stratford ved Avon en gang for mere enn tre hundre år siden diktet om to elskende fra Verona i det solbeskinnede Italia.

For meg er det en stor glede at denne komedien har kunnet klatre så høyt mot det fjerne nord at den kan fremføres på det tradisjonsrike Trøndelag Teater. Jeg ønsker dere lykke til! Ja, mer enn det: jeg sender en varm og vennlig hilsen til alle medvirkende.

Ephraim Kishon.

Fader Lorenzo (Svein Wickstrøm) er på sin spesielle måte opptatt av Julie (Gørli Mathisen), som han en gang viet til Romeo.

Putekrig mellom Strake-
spære (Kjell Stormoen)
og hans litterære avkom,
Romeo og Julie, spilt av
Svein Wickstrøm og Guri
Mathisen.

Spørsmål til Kishon

(Hentet fra programblad i Zürich og München)

Hva hindrer Dem i å bli bitter?

Ingenting. Jeg er bitter.

Når ville De føle Dem ufri?

I fangeleirene har jeg følt meg så ufri som det går an å bli.

Hva husker De best fra barndommen?

At jeg var et meget magert barn.

Når svikter viddet Dem?

Så å si aldri. Kanskje ved sjokk eller uventet livsfare. Ellers påstås det at jeg privat er en tørrfisk og et humorløst menneske. Men det er slett ikke sant.

Hva betyr det for Dem å være den mest leste forfatteren i Tyskland?

En ubeskrivelig historisk rehabilitering. Ofte tenker jeg: Synd at ikke gode, gamle Hitler fikk oppleve dette!

Hva er det ved Europa De savner mest i Israel?

Freden.

Hva ville De vise en utlending som eksempel på det beste i Israel?

En Kibutz.

Hva ville De aldri gi avkall på?

Et fedreland.

Har De et yndlingsord?

Det banaleste av alle: Shalom, fred.

Hva er den beste form for menneskelig samliv?

Et harmonisk ekteskap.

Er De rik?

Det tror mange. 92 % av min inntekt forsvinner i skatt.

Kan De karakterisere Dem selv, kort, satirisk?

Jeg er et vellykket resultat av et umulig utgangspunkt.

Hva er nestekjærlighet?

Å avstå fra et gode til fordel for en annen. Blant annet.

Hvilket sprog drømmer De på?

En latterlig cocktail av ungarsk og hebraisk.

Hva ville De aldri beskrive satirisk?

Det emnet finnes ikke. Mitt siste «intervju» var med Gud.

Hva gjør Dem trist?

En lang liste. Den begynner med, «De Forenede Nasjoner», og slutter med, «De Forenede Nasjoner»!

Hvordan forholder De Dem overfor antisemitisme?

Jeg prøver om jeg kan forstå.

Hvis De ikke kunne skrive mer, hva vil De da gjøre?

Bli skilærer. — I Israel.

Hva gjør Dem utålmodig?

Tidsspille.

Hva inspirerer Dem?

Stillhet.

Hva synes De om en kollega som plagierer Dem?

Jeg forstår ham.

I hvilket teater ville De helst se Deres skuespill oppført?

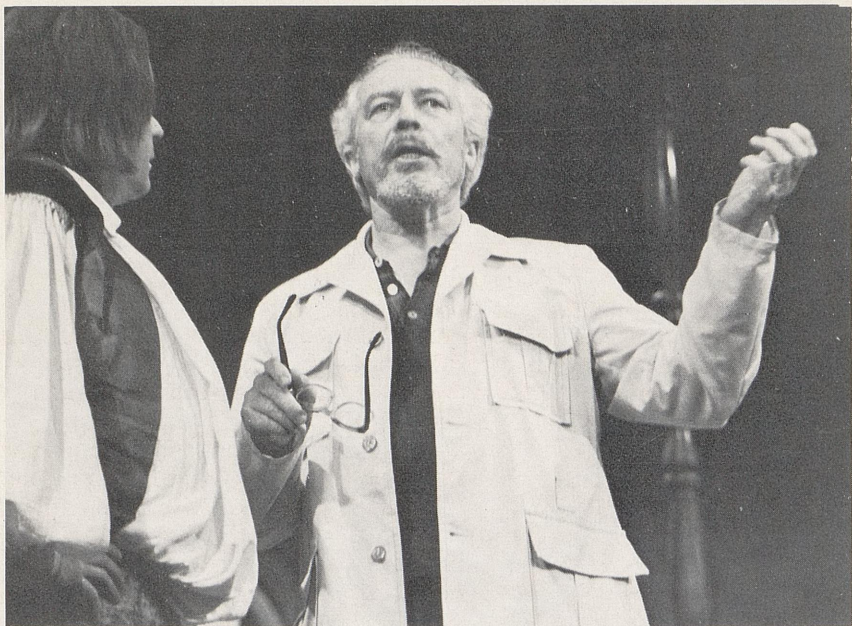
Nasjonalteatret i Cairo.

Hva ønsker De mest å oppleve?

Fred i Midt-Østen.

Shakespeare (Kjell Stormoen) hviler ut ved sine samlede verker.

Instruktøren, Knut M. Hansson, under arbeidet med forestillingen.

Humoren — som våpen og til avspenning

Aftenens forfatter kaller seg satiriker. Humoren er hans middel og metode. Til tross for at hans barndom og ungdom er preget av forfølgelser, fangenskap og savn, har han bevart og utviklet sin sans for det komiske — selv i tragiske situasjoner.

Latteren er et farlig våpen. Kunne vi bruke den systematisk ville verden sannsynligvis ha vært i bedre forfatning og mange ulykker vært unngått. — Jeg så en gang en film om Mussolini, laget i alvor, som hadde en uforlignelig komisk effekt. Hans affektert-oppblåste bajasseri gjorde enhver klovn til skamme. Jeg ville nektet blankt å tro at dette var seriøse opptak av en diktator, en av verdens mektige, om jeg ikke selv hadde opplevet ham i full utfoldelse.

Sett at folk hadde begynt å le av ham på et tidlig tidspunkt? Han ville vært ferdig som en sviske. Tenk om Hitler i sitt «Sportspalats» var blitt møtt med de ovasjoner av latter hans innsats fortjente? Det var neppe blitt noen annen verdenskrig!

En gang i begynnelsen av krigen, talte han, Hitler, i fire timer, omtrent. Hans emne var den forfyllete, whiskypimpende, degenererte, alkoholiserede krigsforbryteren, Churchill. Dagen etter talen reiste Churchill seg i Underhuset etter å ha fått et spørsmål om han hadde noen

kommentar til Hitlers tale? «Jo», svarte Churchill, «herr Hitler påstod at jeg er en whisky-drunker. Han tar feil. Det er portvin!» Underhuset brølte av latter og med de få ordene feiet Churchill virkningen av Hitlers tale ut av verdens bevissthet.

Hvor meget Chaplins berømte og geniale film, «Diktatoren» har betydd i avsløringen av Mussolinis og Hitlers groteske klovneri, kan vi ikke måle. Men det er hevet over tvil at humoren har makt og tjener som en umåtelig psykisk hjelpfaktor når livet ikke er til å bære. Under krigen lo vi som var sperret inne meget og ofte til våre fangevokteres undring. I leiren Sachsenhausen i Tyskland satt en engelsk commandogruppe som var arrestert i Norge. Disse karene skulle ydmykes mest mulig og ble anbragt i et «Strafkompani». Dette marsjerte i ring i 12 timer hver dag under forskjellige plager. Blant de mer raffinerte påfunnene var at engelskmennene ble tvunget til å synge, «Wir fahren gegen England». Til yngre lesere skal

*Den 49-årige ballett-lærer
Romeo (Svein Wickstrøm)
og hans 90-årige dadda
(Gørli Mathisen).*

HVA NÅ, JULIE!

En musikalisk
komedie i to akter

av

EPHRAIM KISHON

Oversatt av Knut M. Hansson

Regi : Knut M. Hansson
Musikk : Robert Normann
Scenografi : Alistair Powell

Scenemester : Audun Solbu
Lysmester : Bjørn Høyem
Inspisient : Finn Erlandsen
Sufflør : Ells-Beth Sjøbakk
Lyd : Jan E. Indergaard
Rekvisitør : Birgit Sæther

Orkester : Robert Normann og Annar
Kjernsvik (Per Husby/Thor
Halmrast)
Repetitører : Per Husby/Lisbeth Skogen/
John Sverre Berg

Handlingen utspiller seg i Verona året 1623

Programredaksjon: Johan Jensen
Plakat og programomslag: Hans Normann Dahl
Fotos: Roar Øhlander
Ansvarlig utgiver: Kjell Stormoen

Kostymene og dekorasjonene er produsert i Teatrets
verksteder.

Medvirkende:

Romeo Montague, ballett-lærer, 49: } Svein Wickstrøm
Fader Lorenzo, fransiscaner, 99: }

Julie Montague-Capulet, 43: } Gørli Mathisen
Lucretia Montague, deres datter, 14: }
Julies gamle amme, 90: }

William Shakespeare, engelsk dikter } Kjell
og dramatiker, 52: } Stormoen

EN PAUSE

Skandinavisk premiere: 31. august

jeg opplyse at dette var en feiende soldatmarsj tyskerne brukte overalt mens de ennå drømte om invasjonen i England. — Tyskerne fattet aldri hvorfor engelskmennene sang villig vekk og med stor hengivelse, og at nærværende norske fanger under adskillig munterhet frivillig deltok. — Hva ville vi usle fangeskrog heller enn å dra til England?

Over alt utvikler det seg en lokal- og nasjonalpreget humor når trykket blir for stort. Vi hadde meget av den her i Norge. — «Wie hoch?» sa den stramme tyske offiseren til en guttunge i en heis. «Dritten!» svarte gutten. «Jawohl», sa tyskeren og alle var lykkelige. Etter den russiske okkupasjonen av Tsjekkoslovakia i 1968 dukket de samme vitsene opp. Her er en: En tsjekker skulle få lov til å ønske seg akkurat hva han ville tre ganger av en trollmann.

«Første ønske!» sa trollmannen. Tsjekkeren smilte litt sjenert og svarte: «Jeg ønsker meg at alle kinesere var her.» (I Tsjekkoslovakia.)

«Hm», sa trollmannen forbauset. «Annet ønske?» Han fikk samme svar: «Jeg skulle ønske alle kinesere var her!» Tredje ønske var akkurat det samme. Dette ble for meget selv for en trollmann, og han sa: «Hvorfor i all verden ønsker du deg tre ganger at alle kinesere var her?» Tsjekkeren svarte stillferdig: «Tenk på russerne da, mens kineserne går frem og tilbake.» Dagens tyngende situasjon i Israel får denne illustrasjonen: To personer møtes tilfeldig en dag på en gate og den ene sier: «Du, nå har vi ventet i to tusen år på å få komme hjem!

«Ja», sier den andre, «hva med det?» «Hvorfor skulle det hende akkurat oss, da?» svarer den første.

I «Hva nå, Julie!» utfolder Kishon en helt upolitisk humor. Han tillater seg den uærbødige frekkhet å la oss møte Romeo og Julie som aldeles ikke døde hin romantisk/tragiske natt, men som tvert i mot har levet i temperamentsfullt ekteskap i tretti år — nesten... Men, ikke **ett** ord fra meg i skrivende stund om den forestillingen vi kanskje har fått til når vi en gang når porten med flammesverdet: premierekvelden! Vel møtt... håper jeg.

Til slutt noen typiske Kishon-linjer fra en novelle: «Israelerne elsker Israel akkurat på samme måte som kanadierne elsker Canada, ny zealenderne Ny Zealand, italienerne Italia og nordmennene Mallorca.»

K.M.H.

Over:
Romeo og Julie (Svein
Wickstrøm og Gørli
Mathisen) etter 29 års
ekteskapelig krangel.

Under:
Romeo og Shakespeare.

Robert Normann og gitaren.

«Spellekanten»

— Når jeg blir stor, sier Robert Normann og får det lure lille draget rundt underleppa (som ikke bare skyldes at han er en av musikkhistoriens største forbrukere av snus) — da skal jeg bli det jeg drømte om i guttedagene hjemme i Sundløkka utenfor Sarpsborg — nemlig mekaniker.

Normann har skrevet musikken til flere teaterforestillinger de senere årene, så også til kveldens, men han vil helst ikke høre ord som komponist. Derimot jerndreiebenk, radialsag, høvelbenk — det skal han ha i det nye tilbygget som han nå driver og lager til det vesle, rare huset i Skjeberg. Det er sikkert — vi hadde nær sagt som snus.

— Men mekaniker ble du jo ikke, derimot «spellekant» som du selv liker å kalle deg? — Det var nøden som gjorde meg til musiker, sier Robert Normann, stadig på grensen til å være alvorlig. — Gitaren hang på veggen i annen hvert hus den gang. Det var fort gjort å bli musiker hvis det fantes musikkinteresse i hjemmet. Og det var det hos oss. Dette var ved inngangen til de «harde 30-åra» — og de var virkelig harde mange steder. Robert Normann og kameraten Hans begynte å reise rundt «å spille i gåla», som han selv sier, og etter en kveld å ha tjent sju kroner, skjønte de at her hadde de skutt gullfuglen. Men drømmen om fast jobb og rød musiker-jakke jaget dem til hovedstaden etter tre år. Det ble et meget kort mellomspill. De tjente langt mindre i fast jobb,

og etter bare to måneder kastet de begge i bokstavelig forstand jakken for å ta fatt på nye år som omreisende «spellekanter».

— Du verden for et lykkelig liv, sier Robert Normann, — lykkelig også fordi vi ble godtatt av det publikum vi optrådte for. Likte folk ikke hva vi spilte, kunne de bare gå. Siden har jeg alltid hatt en viss skrekk for å gi konsert, for plutselig slår det meg: Folk blir kanskje sittende enten de liker musikken eller ikke for de har jo betalt for å komme inn. Siden ble det mangehånde oppdrag for «spellekanten». Teater, revy-turneer med Herbert og Juster, orkestre, og ikke å forglemme, kringkastingen.

— Men morsomst er det å jobbe med teater, snakke seg fram til tingene sammen med andre mennesker. Det er godt å jobbe sammen med andre. Være medskapende, medopplevende, ville vel Robert Normann ha sagt om han hadde vært et menneske av større ord.

De siste årene har han laget musikk til flere

«Gamla» er død, hvilket sanglig og forøvrig feires av Romeo, ammen og Shakespeare.

Riksteaterforestillinger, f. eks. «Fuglelskerne» og sist «Victoria». Nå jobber han med et rumensk dukketeaterstykke, «Østenfor sol, vestenfor måne».

— Jeg lærer stadig. Bare to ganger har jeg følt meg som verdensmester. Det var første gang da jeg som guttunge vant Østfold-mesterskapet med en halv marsj og en halv foxtrott — men førstepremien på femti kroner har jeg aldri fått — og andre gang da Hans og jeg før krigen for første gang fikk lov til å spille i radio. Bøyde meg ned og knyttet skolissene — lenge — på trappa til kringkastingshuset for at folk skulle se hvilken bygning jeg kom ut fra. Da var man stor da!

— Men tross dine innledende ord, — det er du vel nå også? Du fylte 60 i sommer?

— Ja, og det slår meg som en overraskelse flere ganger om dagen. Har aldri fått tid til å kjede meg, og da blir det liksom ingen lengde på årene heller.

Men jeg har ikke tenkt å legge opp ennå. Og den dagen jeg gjør det skal jeg bli mekaniker og oppfinner. Har tanker om en lang rekke ting som ennå ikke er oppfunnet —.

J.

*Romeo (Svein Wickstrøm)
og hans gamle amme
(Gørli Mathisen).*

Shakespeare (Kjell Stormoen) i forskrekket møte med Romeo og Julies unge datter (Gørli Mathisen).

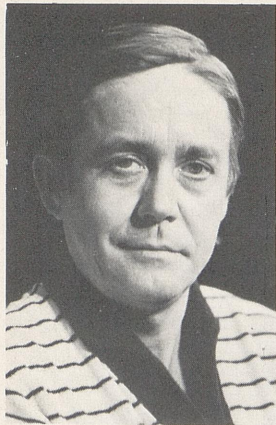

Gørli Mathisen

er født i Oslo, men vokste opp i Asker. Her begynte hun å spille barneteater allerede i femårs-alderen, og naturlig var det derfor å bli med i teatergruppen ved Asker gymnas da hun ble elev der. Etter medvirkning i russerevyen i Oslo i 1965 bestemte hun seg for ikke å ha mer med teater å gjøre, og hun reiste til Paris for et år.

Men det gikk ikke bedre enn at hun også her havnet i et miljø med mye teaterfolk. Dermed var det gjort, og Gørli søkte Teaterskolen hvor hun kom inn samme år. Skolen var den gang fire-årig med det tredje som praksisår. Det ble tilbrakt på Trøndelag Teater, og etter avsluttet teaterskole kom hun tilbake til Trondheim i 1970. Hun debuterte som Katrin i Brechts «Mutter Courage» i november samme år. Gørli Mathisen har hatt sine kanskje største roller på Teaterloftet. Vi kan nevne Barbro i «Om 7 jenter», «Tilstanden», «Mordernes natt», «Buss på by'n», «Brødrene Østermanns huskors» (som senere ble flyttet til hovedscenen) og sist «Kennedys barn».

Det er på Teaterloftet hun også tidligere har spilt sammen med sin Romeo for kvelden, Svein Wickstrøm, nemlig i forestillingene «Tilstanden» og «Brødrene Østermann». Ellers minnes hun Anitra i Stein Winges oppsetning av «Peer Gynt» og samarbeidet med Espen Skjønberg som en meget fin arbeidsperiode. Og for å snu til noe bortimot det stikk motsatte: Alf Prøysens «I bakvendtland», en turneforestilling for barn. — Det var også svært så hyggelig å spille, sier Gørli som understreker at for henne er rollens karakter underordnet i forhold til at det man jobber med føles meningsfylt.

Svein Wickstrøm

er også født i Oslo (i 1936) og har også spilt russerevy. Det siste skjedde i 1955, og hans fremtreden på de skrå bredder ble til de grader lagt merke til at han ble engasjert av Leif Juster som elev på Edderkoppen. Her var han et år, og rakk å debutere i Shakespeares «As you like it» i Frognerparken i 1956, før han ble tatt opp som elev ved Teaterskolen. (3 år) Deretter var han 2 år ved Riksteatret hvor han spilte i nær sagt alt fra Dario Fo og Shakespeare til «Folk og røvere». Etter Riksteatret fulgte fire år med revy ved Chat Noir.

Men i 1968 sa Svein Wickstrøm farvel til hovedstaden og tok engasjement ved Trøndelag Teater hvor han siden har vært. Her har han gjort en lang rekke roller i flere genre. Publikum vil huske Svein Wickstrøm fra en lang rekke lystspill-suksesser. Det er nok å nevne titler som «Nok sex, takk», «Loppen i øret», «Victor», for da ikke å glemme hans innsats som hovmester Ludvigsen i «Sommer i Tydal» fra fire år tilbake. Gjennom årene har han også en rekke ganger medvirket i TV.

Selv husker han med størst glede Kurt-Oluf Sundstrøms oppsetning av Erdman's «Kamerat Semjon» fra 1971. Det var etter Sveins utsagn en morsom oppgave, først og fremst fordi både stoffet og rollen var så variert og rikheldig. Svein Wickstrøm hadde sin debut på Teaterloftet i 1972 i «Tilstanden» av Kent Andersen og Bengt Bratt.

Siste sesong gjestet Svein Wickstrøm Riksteatret i den krevende rollen som konferansieren i «Cabaret». På etterjuls-vinteren spilte han politimesteren i Dario Fo's «En tilfeldig anarkists hendelige død» på Teaterloftet.

Premiere på premiere

Begivenhetene følger tett på hverandre i starten av innværende sesong, og neppe tidligere har Trøndelag Teater hatt tre premierer i løpet av bare en drøy uke!

Men det skjer altså i år med premiere på «Hva nå, Julie!» på hovedscenen 31. august, start for teatrets oppsøkende forestilling «Foreldrene» som ble spilt for første gang på Mausundvær 6. september, og premiere allerede dagen etter for Wessels udødelige komedie «Kierlighed uden Strømper» på Ringve.

Begge de siste begivenheter setter vi kryss i marginen for, etter som det er første gang i teatrets snart 40-årige historie at det er laget en egen oppsøkende forestilling, og fordi vi heller aldri tidligere har lagt noen premiere til det etter hvert mer og mer markante kultur-sentret på Lade.

I innledningen av innværende sesong vil vi også gjerne markere at vi er et Trøndelag Teater, et teater for hele landsdelen og ikke for byen.

Gruppeteater-forestillingen «Foreldrene» skal fortrinnsvis spilles i distriktet (men blir senere satt opp på Teaterloftet). I «Foreldrene» som er laget av Lille Klara-gruppen under Stockholms Stadsteater, møter vi seks personer av forskjellig alder som på varierende vis har rømt fra en livssituasjon de ikke fant seg til rette med. Stykket tar for seg motsetninger mellom generasjoner, og konflikter som oppstår på familie-planet. Slik sett er det like egnet for gamle som for unge. Skuespillet viser hvordan usikkerhet og angst driver menneskene fra hverandre, men forsøker også å påvise hvordan vi kan føres sammen igjen og samles i forståelse for hverandre.

De som spiller i forestillingen er Hege Rohde, Ragnhild Sølvberg, Bjørn Fougner, Harald Brenna, Jakob Margido Esp og Hallbjørn Rønning. Gruppen står sammen med Ola Moum og Ida M. Frederiksen ansvarlig for henholdsvis regi/bearbeidelse og dekor/kostymer.

Også «Hva nå, Julie!» skal på turné. Også den er lagt fortrinnsvis til Trøndelag med turné-premiere i Steinkjer 27. september, og med et besøk i Østersund som avslutning.

Senere skal Kishons musikalske komedie alternere med «Kierlighed uden Strømper» på hovedscenen før premieren på Francis

Durbridges kriminal-thriller «Farlig hjemkomst. «Kierlighed» skulle ikke trenge nærmere presentasjon. Wessel laget stykket som en parodi på de ha-stemte og forlorne danske etterligningene av det franske klassisistiske drama som var på moten mot slutten av 1700-tallet. Og den gang han skrev stykket nærmest i spøk, hadde han vel neppe — den gode trønder — ant at stykket skulle spilles 200 år etter, og det til og med på hans grandonkel (Tordenskiolds) fødested på Lade! Elna Kimmestad har satt løyene i scene, og Kjell Stormoen er ansvarlig for scenografien. «Kierlighed uden Strømper» blir framført med Scalabrinis originale musikk. Dirigent og musikalsk ansvarlig er Per Dreier.

